

Roosi

ja öö

saladus

Dea Jürimäe

Toimetanud Heli Hallik

Illustreerinud Dea Jürimäe

Küljendanud ja kujundanud Vallo Hallik

© Kõik õigused kaitstud

Teose sisu eest vastutab autor

ISBN: 978-9916-754-82-5

Pärnu 2026

Trükk: Arial Bold OÜ

Arial Bold
P R I N T

Kirjastus Hea Tegu

www.fil.ee

SISUKORD

Õhtu täis saladusi

5

Talu, mis hoiab ja hoolib

9

Tere hommikust, öö saladus

13

Pildid, mis ei tee häält

17

Need, kes oskavad vaadata

21

*Päevad,
mis kasvasid koos tiibadega*

25

Kui tiivad said julgeks

29

1. peatükk

Õhtu täis saladusi

Soe kevadõhtu laskus Männituka talu kohale nii vaikselt, et keegi ei märganudki, millal päev päriselt otsa sai. Valgus ei kadunud korraga, vaid hajus – jäi puulatvadesse kinni, libises mööda tiigi pinda ja peatus hetkeks Rooski akna taga, nagu tahaks veel midagi öelda.

Mets ei jäänud magama. Ta ainult vahetas häält.

Rooski lamas voodis, hele juuksekihar padjal laiali, ja kuulas. Tiik hingas tasa, konn krooksatas nagu vana kell, mis möödab aega omal moel. Lehed sahisesid vaevukuuldavalt, justkui sosistaksid üksteisele muinasjutte, mida inimesed enamasti ei kuule.

„Uni ei tule,“ sosistas Rooski õhtule.

Õhtu ei vastanud, kuid ta ei pahandanud ka.

Ka minul ei tulnud und. Männituka talu ööd olid elusad. Mitte kunagi tühjad, vaid täis nähtamatuid samme, pehmeid puudutusi ja hääli, mis ilmusid ainult siis, kui kuulata südamest.

Ja siis – see hääli.

Kriiik.

See kõlas nagu vana laudauks, mis avab end ainult neile, kes oskavad küsida. Mitte vali ega ehmatav, vaid kutsuv. Heli tuli Roosi metsast – sellest tiigiäärsest metsaribast, mis ei olnud lihtsalt mets, vaid paik, kus asjad juhtusid natuke teistmoodi.

Roosi istus voodis. Tema silmad olid suured ja sügavad, täis ootusärevust, mitte hirmu.

„Kas sina kuulsid?“

Kuulsin.

Kriiik.

Ja veel midagi. Oksa õrn naging. Pehme tiivalöö. Hääli, mis ei olnud hääli, vaid kohalolu.

Roosi sirutas käe taskulambi poole. See ei olnud tavaline lamp – see oli öölamp, mis oli mõeldud saladuste jaoks. Ukse avamisel ohkas vana puit vaikselt, justkui annaks loa.

Õues oli õhk pehme ja niiske. Muru silitas paljaid varbaid, udu liikus tiigi kohal nagu eksinud unenägu. Kuskil kaugel huikas öökull – sügav ja aeglane hääli, mis pani metsa hetkeks tarduma.

Taskulambi valgus ei hüpanud, vaid liugles. Ta puudutas sam-malt, juurikaid ja puutüvesid, kuni peatus madalal oksal.

Seal nad olid.

Kaks kõrvukrätsa poega.

Nad istusid kõrvuti, nii lähestikku, et paistsid peaaegu üheks olendiks. Nende suured silmad peegeldasid valgust nagu kaks vaikset tähte. Nad ei teinud hääli, kuid kogu mets näis neid kuulates vaikivat.

Roosi hingas aeglaselt.

„Tere,“ sosistas ta. „Me ei teadnud, et te meid ootate.“

Tuul liikus. Lehed vastasid. Tiik tegi väikese laksatuse, nagu oleks keegi nähtamatu sõrmega vett puudutanud. Kõrvukrätsad ei lennanud minema. Nad jäid.

Ja jäämise sisse sündis midagi habrast ja ilusat – öine lubadus, mis ei vajanud sõnu.

Me keerasime taskulambi kinni. Pimedus ei olnud enam pime, vaid pehme. Mets tõmbas meid endasse ja lasi siis vaikselt minna.

Voodisse tagasi pugedes kuulsime viimast heli – õrna kriiksu, nagu head ööd.

Roosi naeratas.

„Homme ütleme neile tere hommikust,“ sosistas ta.

Ja öö, kes teadis saladusi, hoidis selle mõtte endale.

2. peatükk

Talu, mis hoiab ja hoolib

Enne kui rääkida Roosist, tuleb rääkida Männituka talust. Sest Männituka ei ole lihtsalt koht kaardil – ta on tunne. Ta on hingamine, mis algab juba enne väravat ja ei lõpe ka siis, kui silmad kinni panna.

Männituka talu asub keset männimetsa. Männid seisavad seal kõrged ja rahulikud, justkui valvurid, kes teavad kõiki saladusi, aga ei räägi neid niisama. Nende latvades kõigub tuul ja laulab vaikseid laule, mida kuulevad ainult need, kes oskavad kuulata.

Maja juures kasvab suur ja väarikas tamm. Ta ei ole lihtsalt puu – ta on majahaldjas ja hoidja. Tema juured hoiavad maad paigal ja tema oksad hoiavad silma peal. Kui keegi tuleb Männitukale esimest korda, vaatab tamm ta vaikides üle. Ja kui ta jääb, siis tähendab see, et tamm on nõus.

Maja ümber olev männimets on täis seiklusi. Seal elab rebasepere, kes liigub osavalt ja vaikselt, justkui teaks täpselt, millal neid vaadata tohib ja millal mitte. Jäneseid on seal terve suguselts – väikseid, suuri, julgeid ja ettevaatlikke. Nad teavad kõiki radu ja oskavad kaduda hetkega.

Seal on ka üks põder. Hooliv ja rahulik. Ühel õhtul leidis ta tee Männitukale ja jäi. Ta jäi, sest ta tundis ära selle, mida loomad tunnevad enne inimesi – et siin on turvaline ja hoitud olemine. Pärast seda ei ole ta enam lahkunud.

Igal õhtul täpselt kell üksteist tuleb põder talu aia taha. Ta seisatab, vaatab maja, kuulab hääli ja veendub, et kõigiga on kõik hästi. Alles siis pöörab ta ringi ja läheb omi asju ajama. Tema järgi võib kella ka õigeks panna – Männituka aeg käib põdra samude järgi.

Kitsede suguvõsa on suur ja uhke. Nad liiguvad vaikselt ja väarikalt, justkui teaksid, et mets kuulub neile juba ammu. Kährikupoiss aga ootab sügist. Talu õuel kasvab neliteist õunapuud ja nende viljade lõhn on juba ammu talle lubaduse andnud. Ta loeb päevi ja unistab mahlastest õuntest.

Nahkhiired teevad õhtuti oma kontrolllende, tiirutades maja ja puude kohal, et kõik oleks korras. Mesilased askeldavad usinalt päeval, täites õhu sumina ja päikesega. Igaühel on oma töö ja keegi ei tee seda asjata.

Selles talus elab Roosi koos oma ema ja vanema õe Eliisega. Koer Rufus, truu ja heasüdamlik, hoiab silma peal õuel ja pererahval. Kassid Tiiger ja Pätu teavad täpselt, millal on aeg magada, millal jälgida ja millal olla lihtsalt kass.

Roosi on viieaastane. Heledate juustega, elav ja loominguline plika, kes näeb kõiges ja kõigis head ning võimalusi. Tema maailmas ei ole peaaegu kunagi „ei saa“, vaid enamasti „vaatame, mis juhtub“.

Roosi lemmikloomad on teod. Just nimelt teod. Nendega korraldab ta vähemalt kord nädalas kiirendusvõistlusi. Teod ei tea sellest midagi, aga Roosi teab – ja sellest piisab. Võistlused on ausad ja alati rõõmsad.

Roosi silkab aias ringi paljajalu, iga ilmaga, suvine kleit seljas. Muru tunneb tema samme ja kivid teavad tema varbaid. Kui Roosi aias ei ole, võib peaaegu alati leida Roosi metsast.

Roosi mets asub Männituka talu tiigi ääres. See on väike metsatukk, mida Roosi kutsub hellitavalt enda omaks. Seal on tema kuningriik – kivihunniku otsas. Sipelgapesa sipelgad on tema alandlikud teenrid, kes askeldavad tähtsate asjadega.

Kui kõht tühjaks läheb, täidavad selle mustikad ja pohlad ning ka imelised pihlakad, mis maitsevad nagu mets ise.

Ja mets, tiik, talu ja kõik elusolendid teavad üht – Roosi kuulub siia. Ja Männituka hoiab teda.

Sest mõned kohad ei ole lihtsalt kodud.

Nad on lubadused.

3. peatükk

Tere hommikust, öö saladus

Hommik tuli Männitukale tasa. Mitte kolinal ega kellahelinaga, vaid päikesega, mis oskas olla õrn. Ta libises läbi akna ja paitas Roosi põski, justkui tahaks sosistada: ärkamine võib olla ilus.

Roosi liigutas end voodis ja enne, kui silmad päriselt lahti said, oli öö juba temaga tagasi. Meenus kriiksuv heli, taskulambi valgus, kaks suurt silmapaari ja see tunne, et midagi väga erilist oli juhtunud.

Roosi tõusis järsult voodis istuli.

„Kõrvukrätsad,“ sosistas ta.

Ta ei mõelnud kaua. Öösärk sahises ümber jalgade, kui ta paljajalu läbi maja jooksis. Uks avanes ja hommikune õhk oli jahe ning värsk. Kaste märgas varbaid ja muru justkui naeris vaikselt, kui Roosi üle õue oma metsa poole lippas.

Ta süda lõi kiiresti. Mitte hirmust, vaid lootusest.

Ja seal nad olid.

Kaks karvapalli istusid samal oksal, kus nad ööselgi olid olnud. Päevavalguses nägid nad veel ümaramad ja pehmemad välja, nagu oleks keegi nad pilvedest vorminud. Nad ei lennanud – nad ei osanud veel –, kuid kui nad Roosit märkasid, hakkas oksal midagi elama.

Üks astus paar sammu edasi. Teine nihkus talle järele. Siis tegid nad peaga ringe, kallutasid seda kord ühele, kord teisele poole, justkui proovides öelda midagi väga tähtsat.

„Tere hommikust,“ ütles Roosi rõõmsalt ja täiesti kindlalt. „Ma teadsin, et te olete alles.“

Mets kuulas.

Roosi ei olnud üksi. Tema kõrval hiilis vaikselt kass Pätu. Pätu saba liikus aeglaselt, silmad olid suured ja tähelepanelikud.

„Pätu,“ sosistas Roosi ja kükitaski maha. „Need on kõrvukratsad. Nad on alles väikesed ja neid peab hoidma. Me peame neid kaitsma.“

Pätu vaatas Roosile sügavalt silma. See oli selline pilk, millega kassid vastavad siis, kui nad on kõigest aru saanud, aga ei näe põhjust seda välja öelda. Siis keeras Pätu end ümber, kõndis suure kuuse alla ja heitis maha. Täpselt nii, et kogu metsarada jäi tema vaatevälja.

Valvepost oli sisse võetud.

Roosi naeratas. Ta istus korraks samblale ja vaatas oma karvapalle. Kuidas nad teineteise vastu nõjatusid. Kuidas nad vahepeal jälle mööda oksa edasi-tagasi tatsasid. See oli nende viis rõõmu näidata.

„Ma tulen varsti tagasi,“ ütles Roosi vaikselt. „Mul on palju teha.“

Ja tal oligi.

Ta tõusis, silitas möödaminnes kuuske, justkui tänuks, ja lippas tagasi hoovi poole, kus ootasid mängud, seiklused ja terve päev, mis ei teadnud veel, kui eriliseks ta kujuneb.

Aga mets teadis.

Ja kaks karvapalli teadsid ka.

Nad ei olnud enam üksi.